

Сяргій Жадан/Сергій Жадан (нар. у 1974 г. ў г. Старабельск, Украіна) – паэт, эсэіст, перакладнік, арганізатар літаратурных фестываляў, тэатралізаваных перформансаў і акцыяў грамадзянскага непадпарадкавання. Віцэ-прэзідэнт Асацыяцыі ўкраінскіх пісьменнікаў.

Госпэлс і спірычуэлс (Госпелс і спірічуелз)

Чым цікавіцца сучаснае мастацтва? У той дзірцы,
у якой яно апынулася, сучаснае мастацтва
цікавіцца выключна чорна-белымі здымкамі,
дзе сфатаграфаваныя нашы лёгкія – дзіравыя,
нібы ветразі кітайскіх
рыбалавецкіх
чаўноў.

Але ёсць цэлыя этнічныя і рэлігійныя групы,
што існуюць паралельна з афіцыйнай культурай
і не заганяюцца з нагоды смерці мастацтва.

Скажам, грэка-каталікі Галічыны,
якія кажуць: смерць – гэта будзільнік,
ты сам заводзіш яго на шостую раніцы, а калі ён
будзіць цябе сваім сатанінскім дзылінканнем,
ты пачынаеш ныць:
маўляў, яшчэ пяць хвілін,
усяго толькі пяць хвілін.

На Каляды мне давалося пераязджаць
польска-ўкраінскую мяжу,
і гэта быў поўны аўтобус грэка-каталікоў Галічыны,
жанчыны ў хустках, з тысячай
растаманскіх амулетаў і абярэгаў,
жанчыны, якія сплавілі ў Пшэмышлі
калядны спірт і на выручанае бабло
закупілі абразкі, свечкі ды пацяганыя мошчы святых
для сваіх цёплых грэка-каталіцкіх парафій.

Але дзве жанчыны – відаць, гэта былі жанчыны
без амулетаў і абярэгаў, – штосьці не скінулі,

не паспелі скінуць, не закупілі мошчаў
для сваёй парафіі і разумелі, што ім за гэта будзе,
як яны ўляцелі, не дзіўна, што паводзілі яны сябе
агрэсіўна, чапляліся да іншых жанчын,
да іхных абразкоў, і паступова ўсё гэта
ператваралася ў вялікія разборкі,

сукаблядзь – крычалі яны адна адной, нібы стары
вудысцкі праклён,
сукаблядзь – паўтаралі кіроўцы, трымаючы ў руках
срэбныя распяці,
сукаблядзьсукаблядзь – шапталі ў сне дзеткі,
жуючы салодкую ганджу.

І ад гэтых словаў вогненная віхура
ўздымалася над снежнымі палямі,
так – менавіта вогненная віхура,
і пакуль гэта ўсё трывала,
снег згортаўся,
нібы кроў,
на халодных палях Галічыны.

Але як толькі гэтыя сукі
перасеклі дзяржаўную мяжу –
калі ласка,
цішыня запанавала ў аўтобусе,
нават дзеці перасталі жаваць ганджу,
такія запанавала цішыня.

І ў гэтай цішыні адна з жанчын – магчыма,
найбольш пабожная, магчыма, якраз
наадварот – тая, што не скінула спірт,
але адна з іх зацягнула калядку.

І неўзабаве ўжо ўсе жанчыны ў цёплых хустках,
і кіроўцы, якія ўжо даўно апухлі ад гэтых калядак,
і нават дзеці, якія таксама даўно ад усяго
гэтага апухлі, пачалі спяваць старыя калядкі,
і дзіўныя былі тыя калядкі, скажу я вам,
вельмі дзіўныя,
калі казаць сваімі словамі,
то дзесь такія:

Цяпло і любіцца сыходзяць на зямлю Галічыны,

на нашыя цёплыя парафіі, на нашыя цэрквы,
крытыя срэбрам і авіяцыйным дзюралюмініем.
Збаўца стаіць паміж нашых авечак,
у руках ягоных – каровін званочак,
і ён грае нам нашае грэка-каталіцкае ска.
Цар Саламон прыходзіць на Галічыну
з боку славацкіх гор,
і з сэрца ў яго расце прыкарпацкая ганджа,
з якой ён наробиць куці для вясёлых
дзяцей з памежных раёнаў.
І старшыні калгасаў, выходзячы яму насустрач,
кажуць: радуйся, Саламоне, радуйся, Збаўца,
Сын божы нарадзіўся.

І снег падае на зямлю.
І зямля падае на снег.

Пераклад з украінскай – Андрэй Хадановіч

© Сергій Жадан, 2009

©Андрэй Хадановіч, пераклад, 2009